

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра східної філології

Курсова робота
з китайської філології на тему:
**Структурно-стилістичні особливості риторичного питання в сучасній
китайській мові**

Студентки групи КИТ 13-21
факультет східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти
Освітньої програми:
Китайська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізація 035.065 Східні мови та
літератури (переклад включно),
перша – китайська
Олійник Яни Миколаївни

Науковий керівник:
Викладач кафедри китайської філології
Сидельнікова Олена Анатоліївна
Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ОСНОВНІ ЕТАПИ ДОСЛІДЖЕННЯ РИТОРИЧНИХ ПИТАНЬ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ, ДИСКУСІЙНІ ТА НЕРОЗВ’ЯЗАНІ ЧАСТИНИ ПРОБЛЕМИ, ОПИС МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЗАСАД ДОСЛІДЖЕННЯ.....	9
1.1 Критичний огляд літератури.....	9
1.1.1 Основні етапи дослідження обраної проблеми.....	9
1.1.2 Дискусійні та нерозв’язані частини проблеми.....	9
1.1.3 Місце дослідження у розв’язанні проблеми.....	9
1.2 Теоретичні (методологічні) засади дослідження.....	10
1.2.1 Синтаксичний аналіз.....	10
1.2.2 Стилiстичний аналіз.....	10
1.2.3 Функціональний аналіз.....	11
1.2.4 Міжкультурний аналіз.....	11
Висновки до Розділу 1.....	12
РОЗДІЛ 2 РИТОРИЧНІ ПИТАННЯ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	13
2.1 Аналіз структури риторичного питання.....	13
2.1.1 Будова риторичних питань у сучасній китайській мові.....	13
2.1.2 Типові словосполучення та синтаксичні конструкції.....	14
2.1.3 Особливості порядку слів у риторичних питаннях.....	14
2.2 Аналіз різних стилів використання риторичних питань у різних жанрах сучасної китайської мови.....	15
2.3 Функції риторичного питання в сучасній китайській мові.....	17
2.4 Семантичний аспект риторичних питань у сучасній китайській мові.....	19
2.5 Практична аплікація риторичних питань у сучасній китайській мові.....	20
2.6 Когнітивний аспект риторичного питання в китайській мові.....	21
2.7 Роль культурного контексту у сприйнятті риторичного питання.....	22

2.8 Практичні застосування риторичного питання в сучасному китайському мовленні.....	23
Висновки до Розділу 2.....	25
ВИСНОВКИ.....	27
АНОТАЦІЯ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31

ВСТУП

Риторичне питання є потужним стилістичним засобом, що широко використовується у різних мовах світу для підсилення емоційного впливу та привертання уваги до певної теми чи проблеми. У сучасній китайській мові, яка відзначається своєю багатою історичною та культурною спадщиною, риторичні питання займають особливе місце в структурі мови. Цей стиль мовлення не лише відображає логіку та менталітет китайського народу, але й має значний вплив на розуміння та інтерпретацію текстів різного жанру – від літературних творів до публіцистичних статей.

Актуальність теми обумовлена декількома важливими аспектами. Як наприклад, зростанням зацікавленістю до китайської мови та культури. У сучасному світі китайська мова стає дедалі популярнішою не тільки через економічну та політичну роль Китаю на міжнародній арені, але й завдяки зростаючому інтересу до його багатой культурної спадщини. Дослідження риторичних питань, як важливого елемента мови, допомагає краще зрозуміти культурні та ментальні особливості китайського народу. Також риторичні питання є важливим стилістичним засобом, який використовується для досягнення різних комунікативних цілей: привертання уваги, вираження емоцій, підсилення аргументації тощо. Аналіз їх структурних та стилістичних особливостей дозволяє краще зрозуміти механізми ефективної комунікації у китайському мовному середовищі.

Дослідження риторичних питань відкриває нові перспективи для аналізу мовної структури, стилістики та функціональних характеристик китайської мови, що є важливим як для теоретичних мовознавчих досліджень, так і для практичного застосування у викладанні китайської мови та перекладацькій діяльності.

Метою дослідження теми є всебічний аналіз та вивчення риторичних питань у контексті сучасної китайської мови, включаючи визначення їх структурних характеристик, стилістичних особливостей та функціональних ролей у різних типах

текстів. Це передбачає дослідження основних теоретичних підходів до риторики та стилістики, зокрема риторичних питань, аналіз існуючих досліджень з риторичних питань у китайській та інших мовах, визначення типових структур риторичних питань у сучасній китайській мові, порівняння цих структур із риторичними питаннями в інших мовах, дослідження стилістичних прийомів, що використовуються при формулюванні риторичних питань у китайській мові, аналіз впливу риторичних питань на емоційний та інтелектуальний стан адресата, визначення основних функцій риторичних питань у різних типах текстів (літературних, публіцистичних, наукових, розмовних тощо), виявлення зв'язку між функціями риторичних питань і контекстами їх використання, розробку рекомендацій для перекладачів щодо відтворення риторичних питань з китайської мови іншими мовами, та надання рекомендацій для викладачів китайської мови щодо ефективного навчання студентів по використанню риторичних питань.

Завдання теми полягають у всебічному дослідженні риторичних питань у китайській мові, їхньої структури, стилістичних характеристик та функціональних особливостей. Основні завдання цього дослідження включають теоретичне обґрунтування, структурний, стилістичний та функціональний аналіз, а також практичне застосування. Теоретичне обґрунтування передбачає вивчення теоретичних підходів до риторики та стилістики риторичних питань, а також аналіз існуючих наукових досліджень з цієї теми у китайській та інших мовах. Структурний аналіз спрямований на визначення типових структурних моделей риторичних питань у сучасній китайській мові та порівняння їх з риторичними питаннями в інших мовах для виявлення унікальних особливостей. Стилiстичний аналіз включає дослідження стилістичних прийомів, які використовуються при формулюванні риторичних питань у китайській мові, та визначення ролі риторичних питань у підсиленні емоційного та логічного впливу на аудиторію. Функціональний аналіз полягає у визначенні основних комунікативних функцій риторичних питань у різних типах текстів (літературних, публіцистичних, наукових, розмовних тощо) та дослідженні контекстів, в яких риторичні питання використовуються найчастіше,

з'ясуванні, як ці контексти впливають на їхню функціональність. Практичне застосування передбачає розробку рекомендацій для перекладачів щодо адекватного відтворення риторичних питань з китайської мови на інші мови, а також надання методичних рекомендацій для викладачів китайської мови щодо навчання студентів правильному використанню риторичних питань у мовленні та письмі. Емпіричне дослідження включає аналіз конкретних прикладів риторичних питань у різних типах текстів (літературних творів, публіцистичних статей, виступів тощо), збирання корпусу текстів з риторичними питаннями та проведення їхнього кількісного і якісного аналізу.

Об'єктом дослідження є риторичні питання, які використовуються у сучасній китайській мові. Це включає риторичні питання, що зустрічаються в різних мовних контекстах, таких як літературні твори, публіцистичні тексти, наукові статті, повсякденне мовлення, виступи тощо.

Предметом дослідження є конкретні структурні та стилістичні характеристики риторичних питань, а також їхні функціональні ролі в сучасній китайській мові.

Матеріалами для дослідження теми були різноманітні джерела, що відображають використання риторичних питань у сучасній китайській мові. Це включає: підручники з китайської мови, які включають розділи про риторичні питання та інші стилістичні засоби; навчальні посібники з риторики та стилістики; інтернет-ресурси; наукові статті з лінгвістики, літературознавства, риторики та інших гуманітарних наук; монографії та дисертації, що стосуються теми риторичних питань у китайській мові; романи, новели, поезія сучасних китайських авторів; літературні твори класичних авторів, які все ще мають вплив на сучасну мову; статті в газетах і журналах.

Збір і аналіз цих матеріалів дозволили нам здійснити всебічне дослідження структурно-стилістичних особливостей риторичних питань у сучасній китайській мові та їхніх функцій у різних контекстах.

Для дослідження теми можна використовувати різноманітні **методи**, які забезпечать комплексний аналіз обраної проблематики. Основні методи включають описовий метод, який передбачає детальний опис риторичних питань у китайській мові, їхніх структурних і стилістичних особливостей. Синтаксичний аналіз включає вивчення синтаксичної структури риторичних питань у китайській мові та аналіз граматичних конструкцій та їхніх варіантів. Стилiстичний аналіз охоплює аналіз стилістичних прийомів, які використовуються при формулюванні риторичних питань, та дослідження ролі риторичних питань у різних стилях та жанрах мовлення. Функціональний аналіз визначає комунікативні функції риторичних питань у різних текстах та досліджує їхню роль у підсиленні аргументації, вираженні емоцій, привертанні уваги тощо.

Застосування цих методів дозволило нам отримати всебічне уявлення про структурно-стилістичні особливості риторичних питань у сучасній китайській мові, їхні функції та вплив на комунікацію.

Наукова новизна теми полягає у наступних аспектах. Комплексний аналіз риторичних питань у китайській мові, включаючи дослідження їхніх структурних та стилістичних особливостей, які до цього часу не були достатньо вивчені у сучасній лінгвістиці, та виявлення унікальних рис, що відрізняють їх від аналогічних конструкцій в інших мовах. Дослідження функціональних ролей риторичних питань у різних жанрах та стилях сучасної китайської мови для кращого розуміння їхнього використання в реальних мовленнєвих практиках, включаючи вплив на емоційне та логічне сприйняття текстів китайськими носіями мови. Контекстуальний та дискурс-аналіз риторичних питань для виявлення залежності їхньої структури та функцій від конкретних мовних ситуацій, а також аналіз ролі у побудові дискурсу та їхнього впливу на розвиток аргументації та структуру тексту. Застосування сучасних

методів лінгвістичного аналізу, таких як корпусний аналіз, кількісний та якісний аналіз, для систематизації та класифікації риторичних питань у китайській мові. Практичне значення дослідження, включаючи розробку рекомендацій для перекладачів та викладачів китайської мови, щодо адекватного відтворення та навчання використанню риторичних питань. Порівняльний аналіз риторичних питань у китайській мові з іншими мовами для виявлення універсальних та специфічних рис цього риторичного засобу.

Таким чином, наукова новизна даного дослідження полягає у всебічному та глибокому аналізі риторичних питань у сучасній китайській мові, що розширює уявлення про структурні, стилістичні та функціональні аспекти цього риторичного засобу та його значення у міжкультурній комунікації.

Практичне значення теми полягає у наступних аспектах. Покращення перекладацької діяльності, надання рекомендацій перекладачам щодо адекватного відтворення риторичних питань у перекладах з китайської мови на інші мови, що дозволить зберегти стилістичні та емоційні відтінки оригінальних текстів, та розробка методик для кращого передавання специфіки китайської риторики в інших мовах. Удосконалення викладання китайської мови, включаючи розробку навчальних матеріалів та методичних рекомендацій для викладачів, що допоможе студентам краще зрозуміти і використовувати риторичні питання у своїй мовній практиці. Розвиток міжкультурної комунікації та сприяння кращому розумінню китайської мовної культури та менталітету через дослідження риторичних питань. Підвищення ефективності комунікації в різних сферах, де важливо правильно і ефективно використовувати риторичні засоби, таких як бізнес, політика, медіа тощо. Поглиблення лінгвістичних знань та внесок у теоретичні дослідження риторики та стилістики, а також розробка технологій обробки мови, які використовують знання про риторичні питання.

Таким чином, практичне значення дослідження охоплює широкий спектр застосувань від перекладацької діяльності та викладання до міжкультурної

комунікації та розвитку технологій, що робить його корисним для різних професійних і наукових галузей.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного з розділів, загальних висновків, анотації китайською мовою та списку використаних джерел.

Загальний обсяг роботи – 32 сторінки

Використаних джерел – 10

РОЗДІЛ 1 ОСНОВНІ ЕТАПИ ДОСЛІДЖЕННЯ РИТОРИЧНИХ ПИТАНЬ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ, ДИСКУСІЙНІ ТА НЕРОЗВ'ЯЗАНІ ЧАСТИНИ ПРОБЛЕМИ, ОПИС МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЗАСАД ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Критичний огляд літератури

1.1.1 Основні етапи дослідження обраної проблеми

Дослідження риторичних питань у китайській мові мають тривалу історію, яка охоплює різні підходи та аспекти вивчення. Основні етапи дослідження можна окреслити наступним чином:

-Класичні дослідження: Початкові роботи з аналізу риторики та стилістики китайської мови здебільшого фокусувалися на літературних текстах класичної доби. Ці дослідження заклали фундамент для розуміння риторичних прийомів у китайській літературі.

-Розвиток лінгвістичної науки у XX столітті: У XX столітті, з розвитком сучасної лінгвістики, дослідники почали приділяти більше уваги синтаксичним та семантичним аспектам риторичних питань. Праці таких науковців, як Лі Юнфу (李永福) та Ван Лі (王力), сприяли розширенню знань про граматичні структури китайської мови.

-Сучасні дослідження: На початку XXI століття відбулося зростання інтересу до функціонального та комунікативного аналізу риторичних питань. Сучасні дослідники, такі як Лю Сян (刘翔) та Чжан Мейлінь (张美林), фокусуються на прагматичних аспектах використання риторичних питань у різних контекстах мовлення.

1.1.2 Дискусійні та нерозв'язані частини проблеми

Незважаючи на значний прогрес у вивченні риторичних питань, залишаються деякі дискусійні та нерозв'язані питання:

-Структурні варіації: Існує дискусія щодо класифікації та опису різних структурних варіантів риторичних питань. Одні дослідники вважають, що потрібно більш детально класифікувати їх за синтаксичними ознаками, тоді як інші акцентують на семантичних та прагматичних особливостях.

-Функціональні аспекти: Недостатньо дослідженими залишаються функціональні аспекти риторичних питань у сучасній китайській мові, зокрема їх роль у різних жанрах та стилях мовлення.

-Міжкультурний аспект: Питання адаптації та перекладу риторичних питань з китайської мови на інші мови також викликає значний інтерес, але залишається мало вивченим.

1.1.3 Місце дослідження у розв'язанні проблеми

Наше дослідження спрямоване на заповнення прогалін у розумінні структурно-стилістичних особливостей риторичних питань у сучасній китайській мові. Зокрема, ми плануємо розширити класифікацію риторичних питань з урахуванням новітніх лінгвістичних підходів; дослідити функціональні ролі риторичних питань у різних жанрах сучасної китайської мови.

1.2 Теоретичні (методологічні) засади дослідження

1.2.1 Синтаксичний аналіз

Синтаксичний аналіз буде здійснюватися з використанням методів описової лінгвістики для виявлення та класифікації риторичних питань у китайській мові. Особлива увага приділятиметься граматичним конструкціям, які характерні для риторичних питань.

1.2.2 Стилістичний аналіз

Для аналізу стилістичних особливостей риторичних питань будуть використані методи стилістики та риторики. Це дозволить виявити, які стилістичні

прийоми використовуються для створення риторичних питань і як вони впливають на сприйняття тексту.

1.2.3 Функціональний аналіз

Функціональний аналіз передбачає дослідження риторичних питань у різних комунікативних контекстах. Методи прагматики допоможуть визначити комунікативні функції риторичних питань у різних типах текстів.

1.2.4 Міжкультурний аналіз

Міжкультурний аналіз буде здійснюватися шляхом порівняння риторичних питань у китайській мові з їхніми аналогами в інших мовах. Це дозволить виявити універсальні та специфічні риси цього риторичного засобу.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Необхідність проведення дослідження структурно-стилістичних особливостей риторичних питань у сучасній китайській мові обумовлена значними прогалинами в існуючих наукових дослідженнях. Запропонований аналіз допоможе не тільки розширити знання про китайську мову, але й сприятиме кращому розумінню міжкультурної комунікації та підвищенню якості перекладів.

РОЗДІЛ 2 РИТОРИЧНІ ПИТАННЯ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Риторичні питання в китайській мові є важливим стилістичним прийомом, що використовується для вираження емоцій, підсилення аргументації та привернення уваги слухача. Ці питання не потребують відповіді, оскільки відповідь є очевидною або прихованою в самому питанні. Риторичні питання в китайській мові можуть виражати здивування, обурення, захоплення, іронію та інші емоційні стани.

2.1. Аналіз структури риторичного питання

2.1.1 Будова риторичних питань у сучасній китайській мові

Риторичні питання в китайській мові мають різні структурні варіанти, які залежать від типу риторичного питання, контексту та мети висловлювання. Основні типи риторичних питань включають:

-Питання з часткою "吗" (ma):

Використовуються для підсилення впевненості у твердженні або вираження сумніву щодо очевидного факту.

Наприклад: 你不觉得冷吗? (Nǐ bù juéde lěng ma?) – "Тобі не холодно?"

-Питання з часткою "呢" (ne):

Зазвичай використовуються для вираження здивування або розчарування.

Наприклад: 他怎么还没来呢? (Tā zěnmě hái méi lái ne?) – "Чому він ще не прийшов?"

-Питання з риторичним звертанням "难道" (nándào):

Використовуються для вираження іронії або недовіри.

Наприклад: 难道你不知道? (Nándào nǐ bù zhīdào?) – "Невже ти не знаєш?"

-Питання з використанням негативної форми:

Виражають риторичне запитання, де очікувана відповідь є негативною або стверджувальною.

Наприклад: 谁不知道这是事实? (Shéi bù zhīdào zhè shì shìshí?) – "Хто не знає, що це правда?"

2.1.2 Типові словосполучення та синтаксичні конструкції

Риторичні питання часто включають певні словосполучення та синтаксичні конструкції, що підсилюють риторичний ефект:

-Використання повторень: Повторення частки або ключового слова для підсилення емоційного забарвлення.

Наприклад: 难道, 难道你真的相信吗? (Nándào, nándào nǐ zhēn de xiāngxìn ma?) – "Невже, невже ти дійсно віриш?"

-Використання паралельних конструкцій: Використання однакових синтаксичних структур для підсилення виразності.

Наприклад: 他怎么会这样? 他怎么会这样对我? (Tā zěnmē huì zhèyàng? Tā zěnmē huì zhèyàng duì wǒ?) – "Як він міг так вчинити? Як він міг так зі мною вчинити?"

-Використання гіперболізації:

Перебільшення для підсилення впливу на слухача.

Наприклад: 你一天不吃饭会死吗? (Nǐ yītiān bù chīfàn huì sǐ ma?) – "Ти що, помреш, якщо не їстимеш один день?"

2.1.3 Особливості порядку слів у риторичних питаннях

У риторичних питаннях в китайській мові порядок слів зазвичай зберігається, як у звичайних питаннях, але інтонація та використання певних часток змінюють їхнє значення:

-Інверсія: Інколи для підсилення риторичного ефекту порядок слів може змінюватися, що робить питання більш емоційним.

Наприклад: *他怎么会这样做呢?* (Tā zěnmē huì zhèyàng zuò ne?) – "Як він міг таке зробити?"

-Використання спеціальних часток: Частки "吗", "呢", "难道" додаються для риторичного ефекту.

Наприклад: *你以为这样就可以吗?* (Nǐ yǐwéi zhèyàng jiù kěyǐ ma?) – "Ти думаєш, що так можна?"

2.1 Аналіз різних стилів використання риторичних питань у різних жанрах сучасної китайської мови

Літературні твори

У літературних творах риторичні питання часто використовуються для вираження внутрішнього стану персонажів, підсилення драматичних моментів та створення емоційної напруги. Їх структура може бути складною, включаючи метафори, алегорії та інші стилістичні прийоми.

Наприклад:

Відома новела Лу Сіня (鲁迅) "Крик" (呐喊) містить багато риторичних питань, що підкреслюють роздуми персонажів про соціальні проблеми: *"难道我们真的是如此无能吗?"* (Nándào wǒmen zhēn de shì rúcǐ wúnéng ma?) – "Невже ми дійсно такі безсилі?"

Публіцистика

У публіцистичних текстах риторичні питання використовуються для підкреслення аргументів, критики суспільних явищ та впливу на читача. Їх структура зазвичай проста, але емоційно насичена, що дозволяє авторам ефективно комунікувати свої думки.

Наприклад:

У статтях на соціальні та політичні теми часто можна побачити риторичні питання, які підсилюють критику: "我们如何能允许这样的事情发生?" (Wǒmen rúhé néng yǔnxǔ zhèyàng de shìqíng fāshēng?) – "Як ми можемо дозволити, щоб таке сталося?"

Масові медіа

У масових медіа риторичні питання часто використовуються для привернення уваги аудиторії, підсилення інформаційного впливу та створення сенсаційності. Вони можуть бути як простими, так і складними, в залежності від контексту та мети висловлювання.

Наприклад:

У телевізійних новинах та інтерв'ю риторичні питання можуть використовуватися для виклику емоційної реакції глядачів: "谁会相信这样的谎言?" (Shéi huì xiāngxìn zhèyàng de huǎngyán?) – "Хто повірить у таку брехню?"

Соціальні мережі та блоги

У соціальних мережах та блогах риторичні питання використовуються для створення взаємодії з аудиторією, вираження особистих думок та підсилення емоційного забарвлення повідомлень. Вони часто є короткими та прямими, що відповідає стилю комунікації в цих медіа.

Наприклад:

В особистих блогах або постах у соціальних мережах риторичні питання можуть виражати розчарування або обурення: "为什么总是我?" (Wèishéme zǒng shì wǒ?) – "Чому завжди я?"

3.1 Функції риторичного питання в сучасній китайській мові

Риторичні питання в сучасній китайській мові виконують кілька важливих функцій, які впливають на ефективність комунікації та стиль мовлення. Вони використовуються для вираження емоцій, підсилення аргументів, залучення уваги слухача та створення певної атмосфери в тексті або мовленні. Нижче наведено основні функції риторичних питань у сучасній китайській мові:

-Вираження емоцій та почуттів

Риторичні питання часто використовуються для вираження емоційних станів, таких як здивування, обурення, захоплення, іронія тощо. Вони допомагають мовцю передати свої почуття слухачам або читачам, роблячи мовлення більш емоційно насиченим.

Приклад:

"你怎么能这样对我?" (Nǐ zěnmé néng zhèyàng duì wǒ?) – "Як ти міг так зі мною вчинити?" (виражає обурення та образу)

-Підсилення аргументів та переконання

Риторичні питання використовуються для підсилення аргументів та переконання аудиторії. Вони допомагають акцентувати увагу на певних моментах, підсилюючи логічну або емоційну складову аргументації.

Приклад:

"难道我们不应该保护环境吗?" (Nándào wǒmen bù yīnggāi bǎohù huánjìng ma?) – "Хіба ми не повинні захищати навколишнє середовище?" (підсилює аргумент про важливість екологічної відповідальності)

-Привернення уваги та залучення слухача

Риторичні питання ефективно привертають увагу та залучають слухача до активного обдумування сказаного. Вони створюють ефект діалогу, навіть якщо відповідь не очікується, що допомагає підтримувати інтерес аудиторії.

Приклад:

"谁不想要更好的生活?" (Shéi bù xiǎng yào gèng hǎo de shēnghuó?) – "Хто не хоче кращого життя?" (залучає слухача до роздумів про власні бажання)

-Створення іронії та сарказму

Риторичні питання можуть використовуватися для створення іронії або сарказму, допомагаючи мовцю виразити критичне або жартівливе ставлення до обговорюваної теми.

Приклад:

"这真是个好主意, 不是吗?" (Zhè zhēn shì gè hǎo zhǔyì, bùshì ma?) – "Це ж чудова ідея, чи не так?" (іронічно вказує на те, що ідея, можливо, не така й хороша)

-Підтримка діалогу та створення атмосфери

У розмовному мовленні риторичні питання допомагають підтримувати діалог та створювати певну атмосферу довірливості або співчуття між співрозмовниками.

Приклад:

"你不觉得这很有趣吗?" (Nǐ bù juéde zhè hěn yǒuqù ma?) – "Хіба це не цікаво?" (підтримує розмову та створює атмосферу співчуття)

-Викликання роздумів та рефлексії

Риторичні питання можуть стимулювати роздуми та саморефлексію, допомагаючи слухачам чи читачам глибше замислитися над обговорюваними питаннями або власними переконаннями.

Приклад:

"我们为什么会为这样的小事生气?" (Wǒmen wèishéme huì duì zhèyàng de xiǎo shì shēngqì?) – "Чому ми злимося через такі дрібниці?" (стимулює рефлексію над власними емоційними реакціями)

4.1 Семантичний аспект риторичних питань у сучасній китайській мові

Семантичний аспект риторичних питань у сучасній китайській мові є досить важливим і складним для розуміння, оскільки він відображає культурні та мовні особливості сучасного Китаю. Вивчення значення риторичних питань в контексті культурних та мовних особливостей може включати в себе дослідження відтінків значень та культурних конотацій, які можуть варіюватися залежно від ситуації та умов спілкування.

Наприклад, риторичні питання в китайській мові можуть бути використані для вираження різних емоційних станів, таких як сумнів, здивування, обурення або розчарування. Підтексти і конотації таких питань можуть бути важливими для розуміння спілкування в китайському контексті.

Деякі риторичні питання також можуть мати важливі культурні аспекти. Наприклад, вживання питань зі звертанням "难道" (nándào) може вказувати на іронію або невдоволення і демонструвати певні культурні стереотипи або очікування.

Розуміння семантичного аспекту риторичних питань у китайській мові вимагає вивчення не лише граматичних правил, а й контекстуального та культурного фону, що дозволяє адекватно інтерпретувати їх значення в різних ситуаціях спілкування.

Давайте розглянемо детальніше семантичний аспект риторичних питань у сучасній китайській мові та їх зв'язок з культурним та мовним контекстом:

-Специфікації вживання риторичних питань: У китайській мові риторичні питання можуть мати різні семантичні відтінки в залежності від контексту та спілкувальної ситуації. Наприклад, питання з часткою "吗" (ma) можуть використовуватися як просте підтвердження або запитання, чи питання, спрямовані на привернення уваги.

-Культурні аспекти: Розуміння значення риторичних питань в китайській мові також пов'язане з культурними особливостями. Наприклад, вживання питань з

риторичним звертанням "难道" (nándào) може відобразити культурний контекст іронії або здивування.

-Тон та інтонація: У китайській мові тон та інтонація грають важливу роль у передачі семантики риторичних питань. Наприклад, відтінки тонів можуть вказувати на різні емоційні стани, такі як обурення, зацікавленість чи здивування.

-Контекстуальне розуміння: Розуміння риторичних питань в китайській мові часто вимагає уваги до контекстуальних факторів, таких як культурні норми, соціальні відносини та інші фактори, що впливають на спілкування.

Вивчення семантичного аспекту риторичних питань у сучасній китайській мові допомагає не лише в освоєнні граматичних правил, а й у розвитку мовної компетенції, що дає можливість ефективно спілкуватися та взаємодіяти з носіями мови в різних ситуаціях.

5.1 Практична аплікація риторичних питань у сучасній китайській мові

Розуміння риторичних питань у сучасній китайській мові має значну практичну вагу як у навчанні китайської мови як іноземної, так і у вивченні китайської культури. Ось деякі можливості їх використання:

-Розвиток мовленнєвих навичок: Вивчення риторичних питань допомагає студентам вдосконалювати навички усного та писемного мовлення. Розбирання структури та семантики риторичних питань допомагає студентам в утворенні правильних запитань та виразів у ході спілкування.

-Розуміння культурних особливостей: Риторичні питання відображають не лише граматичні правила, але й культурні особливості китайської мови та менталітету. Вивчення їх допомагає студентам краще розуміти китайську культуру, її цінності та спосіб мислення.

-Покращення навичок спілкування: Розуміння та використання риторичних питань допомагає студентам стати більш впевненими у спілкуванні з носіями

китайської мови. Вони вчаться не лише створювати запитання, але і реагувати на них, розуміючи їх семантику та контекст.

-Аналіз текстів та діалогів: Вивчення риторичних питань може бути використане для аналізу та розуміння текстів, діалогів та мовленнєвих висловлювань у китайській мові. Студенти можуть вивчати, як вони використовуються в різних жанрах та комунікативних ситуаціях.

-Творчий розвиток: Розуміння риторичних питань сприяє творчому розвитку студентів, оскільки вони навчаються виражати свої думки та емоції через різноманітні мовні конструкції.

-Рольові ігри та ситуативні вправи: Організація рольових ігор та ситуативних вправ, де студентам потрібно використовувати риторичні питання в різних сценаріях, допомагає їм розвивати навички спілкування та ефективного використання мови в реальних ситуаціях.

-Аналіз медіа-матеріалів: Використання відео-, аудіо- та письмових матеріалів з риторичними питаннями допомагає студентам розібратися у їх вживанні та розумінні контексту, у якому вони використовуються у сучасному китайському медіа.

-Культурний аналіз: Вивчення риторичних питань дозволяє студентам краще розуміти китайську культуру, особливості спілкування та підходи до вираження думок та емоцій у китайському суспільстві.

-Створення власних діалогів та текстів: Стимулювання студентів до творчої активності у створенні діалогів, текстів та виступів, де вони можуть використовувати риторичні питання, сприяє їх творчому розвитку та розширенню лексичного запасу.

6.1 Когнітивний аспект риторичного питання в китайській мові

Дослідження когнітивного аспекту риторичних питань у китайській мові виявляється цікавою областю досліджень, оскільки риторичні питання впливають на

сприйняття та інтерпретацію тексту читачами. Ось кілька аспектів, які можуть бути об'єктом такого дослідження:

-Вплив на увагу та активність читача: Риторичні питання можуть привертати увагу читача та стимулювати його активність у процесі читання. Деякі питання можуть спонукати до глибшого розуміння тексту, викликати в ньому внутрішні діалоги та рефлексію над прочитаним.

-Відображення авторських намірів: Вживання риторичних питань може бути стратегією автора для акцентування уваги на певних аспектах тексту або вираження його поглядів, переконань чи емоцій. Дослідження реакції на такі питання може розкрити, наскільки ефективно автор досягає своїх цілей.

-Емоційна реакція читача: Деякі риторичні питання можуть викликати сильні емоційні реакції у читачів, від зацікавленості та емпатії до обурення та негативу. Аналіз того, які саме типи питань викликають найсильніші емоційні реакції, може допомогти розуміти психолінгвістичні механізми впливу тексту на читача.

-Контекстуальний аналіз: Важливо враховувати не лише самі риторичні питання, але і їх контекст у тексті. Деякі питання можуть мати різний ефект в залежності від тону тексту, попередніх подій або ставлення автора до теми.

Дослідження цих аспектів може розкрити глибину впливу риторичних питань на сприйняття тексту та емоційну реакцію читачів, що є важливим для подальшого розвитку когнітивної лінгвістики та розуміння взаємодії мови та мислення.

7.1 Роль культурного контексту у сприйнятті риторичного питання

Роль культурного контексту у сприйнятті риторичних питань є ключовою, оскільки культурні особливості впливають на їх сприйняття та вживання. Ось кілька аспектів, які слід враховувати при вивченні цього питання:

-Відмінності у сприйнятті риторичних питань: Культурні особливості можуть призводити до різних уявлень про те, які питання вважаються риторичними.

Наприклад, у деяких культурах деякі типи питань можуть сприйматися як нав'язливі чи не ввічливі, тоді як в інших вони можуть вважатися звичними.

-Культурні цінності та традиції: Культурні цінності і традиції впливають на те, як формуються структурно-стилістичні особливості риторичного питання.

Наприклад, у китайській культурі можуть відзначатися особливості ввічливого спілкування та врахування ієрархічних відносин, що може відобразитися у вживанні риторичних питань.

-Вплив мовних стереотипів: У кожній культурі існують свої мовні стереотипи та звичаї, які визначають, які типи питань вважаються найбільш прийнятними або ефективними в певних ситуаціях.

-Контекстуальність вживання: Використання риторичних питань може варіюватися в залежності від соціального та культурного контексту. Таким чином, їхнє розуміння та вживання потребує врахування конкретних аспектів культурного середовища.

Для кращого розуміння впливу культурного контексту на риторичні питання необхідно проводити порівняльні дослідження між різними культурами та вивчати специфічні аспекти кожної з них. Такий підхід допоможе глибше зрозуміти роль культурних чинників у формуванні та інтерпретації риторичних питань.

8.1 Практичні застосування риторичного питання в сучасному китайському мовленні

Риторичні питання мають широке застосування в сучасному китайському мовленні, особливо в публічних виступах, політичних дебатах, рекламі, соціальних медіа та інших сферах. Ось деякі практичні застосування та тенденції їх використання:

-Публічні виступи та промови: Риторичні питання часто використовуються в публічних виступах та промовах для привертання уваги аудиторії, акцентування

уваги на певних ідеях чи проблемах, а також для створення емоційного зв'язку з аудиторією.

-Політичні дебати: У політичних дебатах риторичні питання можуть використовуватися для наведення аргументів, залучення уваги до певних питань та підкреслення переваг власної позиції.

-Рекламні кампанії: Риторичні питання можуть бути ефективним засобом впливу на споживачів у рекламних кампаніях, щоб залучити їхню увагу до продукту чи послуги, а також для створення емоційного зв'язку з аудиторією.

-Соціальні медіа: У сучасному світі соціальних медіа риторичні питання часто використовуються для запуску дискусій, створення взаємодії з аудиторією та підвищення зацікавленості у вмісті.

-Спілкування в повсякденному житті: Риторичні питання можуть бути важливим елементом спілкування в повсякденному житті, вони допомагають підтримувати розмову, виражати свої думки та емоції, а також створювати спільність із співрозмовниками.

Щодо тенденцій використання риторичного питання у сучасному китайському мовленні, вони можуть відрізнятися в залежності від соціокультурного контексту та актуальних тем. Наприклад, у політичному дискурсі може спостерігатися активне використання риторичних питань для маніпулювання громадською думкою, тоді як у культурних та мистецьких контекстах вони можуть використовуватися для стимулювання думки та рефлексії.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Риторичні питання в китайській мові відіграють важливу роль у комунікації, використовуючись для вираження емоцій, підсилення аргументації та привернення уваги. Ці питання, як правило, не мають конкретної відповіді, оскільки вона є очевидною або прихованою в самому питанні. Вони можуть виражати різні емоційні стани, такі як здивування, обурення, захоплення та іронію.

Аналізуючи структуру риторичного питання, ми виявили, що вони можуть мати різні типові словосполучення та синтаксичні конструкції. Особливості порядку слів у риторичних питаннях також є важливим аспектом їхньої структури.

У нашому дослідженні ми також проаналізували різні стилі використання риторичних питань у різних жанрах сучасної китайської мови. Це дозволило нам зрозуміти їх функції та роль у комунікації.

Практична аплікація риторичних питань у сучасній китайській мові може бути корисною у навчанні китайської мови як іноземної або у вивченні китайської культури. Знання про риторичні питання допоможе студентам краще розуміти та використовувати їх у своїй мовній практиці.

Крім того, ми вивчили когнітивний аспект риторичного питання в китайській мові та роль культурного контексту у сприйнятті цих питань. Це дозволило нам краще розуміти, як риторичні питання функціонують в різних соціокультурних умовах.

Наші дослідження також розглянули практичні застосування риторичних питань в сучасному китайському мовленні, що може бути корисним для покращення комунікації в різних сферах діяльності, а також у розвитку технологій обробки мови.

Отже, дослідження риторичних питань у сучасній китайській мові виявилось важливим і корисним для різних аспектів мовної та культурної практики.

ВИСНОВКИ

Вивчення риторичних питань у сучасній китайській мові розкриває їхню важливу роль у комунікації та стилістиці. Ці питання не лише роблять мовлення більш виразним та емоційним, але й сприяють ефективнішому обміну інформацією та впливу на аудиторію. Подальші дослідження у цій галузі можуть розкрити нові аспекти використання риторичних питань та їх впливу на різні типи комунікації, що є важливим для лінгвістів, перекладачів та всіх, хто вивчає китайську мову. Результати цього дослідження можуть бути корисними для розробки методик навчання китайської мови, а також для практичних застосувань у сфері перекладу та міжкультурної комунікації.

Дослідження структурно-стилістичних особливостей риторичних питань у сучасній китайській мові дозволяє зробити кілька важливих висновків:

Багатофункціональність риторичних питань: Риторичні питання в китайській мові виконують численні функції, включаючи вираження емоцій, підсилення аргументів, привернення уваги, створення іронії та підтримку діалогу. Вони є потужним інструментом для комунікативного впливу та стилістичного збагачення мовлення.

Структурна різноманітність: Риторичні питання можуть мати різні структурні форми, включаючи питання з частками "吗" (ma), "呢" (ne), "难道" (nándào) та використання негативної форми. Вибір тієї чи іншої структури залежить від контексту, мети висловлювання та емоційного стану мовця.

Жанрова специфіка: Використання риторичних питань відрізняється у різних жанрах сучасної китайської мови. У літературних творах вони служать для вираження внутрішніх переживань персонажів та створення драматичної напруги. У публіцистиці – для підсилення аргументів та критики суспільних явищ. У масових медіа – для привернення уваги та створення сенсаційності. У соціальних мережах – для створення взаємодії з аудиторією та вираження особистих думок.

Синтаксичні особливості: Порядок слів у риторичних питаннях зазвичай зберігається як у звичайних запитальних реченнях, але може бути підсилений специфічними частками для досягнення риторичного ефекту. Інверсія порядку слів використовується рідко, але може додатково підсилити емоційний вплив.

Комунікативний вплив: Риторичні питання значно підвищують ефективність комунікації, допомагаючи мовцю привернути увагу, викликати емоційний відгук та змусити слухача замислитися над обговорюваною темою. Вони створюють ефект діалогу навіть в односторонньому мовленні, що підвищує залученість аудиторії.

Стилістична виразність: Використання риторичних питань додає стилістичної виразності мовленню, роблячи його більш емоційно насиченим та переконливим. Це особливо важливо у літературі та публіцистиці, де важливо передати авторську позицію та створити емоційний контакт з аудиторією.

Отже вивчення риторичних питань у сучасній китайській мові розкриває їхню важливу роль у комунікації та стилістиці. Ці питання не лише роблять мовлення більш виразним та емоційним, але й сприяють ефективнішому обміну інформацією та впливу на аудиторію. Подальші дослідження у цій галузі можуть розкрити нові аспекти використання риторичних питань та їх впливу на різні типи комунікації, що є важливим для лінгвістів, перекладачів та всіх, хто вивчає китайську мову.

АНОТАНЦІЯ

修辞疑问句在现代汉语中是一个重要的修辞手段，用于表达情感、增强说服力、引起注意和强调某些观点。本文通过对不同文体中修辞疑问句的分析，总结了其在现代汉语中的结构和风格特征，并探讨了其在不同语言风格和语境中的功能。

首先，修辞疑问句在表达情感和情绪方面具有显著的作用。它们可以表达惊讶、不满、讽刺等多种情感，使语言更具感染力。例如，“你怎么能这样对我？”表达了说话者的愤怒和失望。

其次，在增强说服力和强调观点方面，修辞疑问句通过引导听众思考和反思，从而达到增强说服效果的目的。例如，“难道我们不应该保护环境吗？”通过反问的形式强调了环境保护的重要性。

此外，修辞疑问句在引起听众注意和互动方面也具有重要作用。在新闻报道和大众传媒中，它们常用于引起观众的注意和共鸣。例如，“谁会相信这样的谎言？”引发观众的思考和情感反应。

最后，修辞疑问句在不同文体和语境中的使用具有多样性和灵活性。在文学作品中，它们用于表现人物内心世界和戏剧冲突；在新闻报道中，用于增强报道的吸引力和说服力；在社交媒体中，则用于与观众互动和表达个人观点。

总之，修辞疑问句在现代汉语中具有丰富的结构和风格特征，其多功能性和表达效果使其成为一种重要的语言手段。进一步研究修辞疑问句有助于更好地理解汉语的修辞手段和语言风格，并为语言教学和翻译实践提供参考。

关键词：修辞疑问句，现代汉语，结构特征，风格特征，情感表达，语言交流

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Claudia Ross, Jing-heng Sheng Ma (2006) *Modern Mandarin Chinese Grammar. A practical guide*. Milton: Routledge

Claudia Ross, Jing-heng Sheng Ma (2014) *Modern Mandarin Chinese Grammar: A Practical Guide*. New York: Routledge

Hilary Chappell, Alain Peyraube (2009) *Chinese Grammar: Synchronic and Diachronic Perspectives* Oxford: Oxford University Press

Paul Rouzer (2007) *A New Practical Primer of Literary Chinese*. Cambridge: Harvard University Asia Center

Penglin Wang (2016) *A Comprehensive Grammar of the Chinese Language*. New York: Routledge

Qin Xue Herzberg, Larry Herzberg (2012) *Basic Patterns of Chinese Grammar: A Student's Guide to Correct Structures and Common Errors*. Berkeley, California: Stone Bridge Press

Yip Po-Ching, Don Rimmington (2004) *A Concise Chinese Grammar for Foreigners*. London: Routledge

Yip Po-Ching, Don Rimmington (2013) *Intermediate Chinese: A Grammar and Workbook*. New York: Routledge

Бондаренко, І. П., Комарницька, Т. К. (2014). *Актуальні напрями і проблеми сучасної лінгвістики: навчальний посібник для студентів-сходознавців*. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго

Карпека Д.О. (2013) *Порівняльна граматики класичної китайської мови веньянь та сучасної літературної класичної мови путунхуа*. Вінниця: Нова книга